

Fauna & Flora elektronica

Jean Werts & Joke De Sutter

Foto: Lode Rubberecht

© 2006 Lode Rubberecht

Salamanders

laatst bijgewerkt 25-01-2023

orde *Anura* - Salamanders

Alfabetische index

Salamanders lage landen

Bibliografie

orde *Urodela* salamanders

Alpenwatersalamander	<u><i>Ichthyosaura alpestris</i></u>
Kamsalamander	<u><i>Triturus cristatus</i></u>
Vinpootsalamander	<u><i>Lissotriton helveticus</i></u>
Kleine watersalamander	<u><i>Lissotriton vulgaris</i></u>
Vuursalamander	<u><i>Salamandra salamandra</i></u>

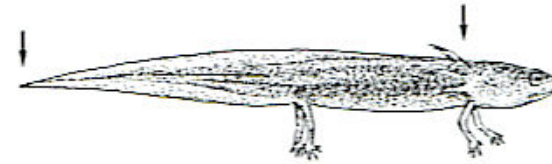
Larven salamanders herkennen

Determineren salamanders sleutel Ravondag 2020

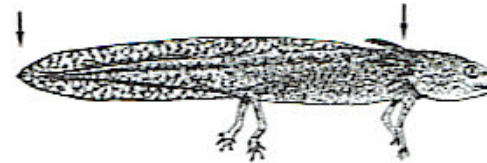
Larven salamanders herkennen

- met duidelijke hals.
- licht bruin gekleurd.
- tot ongeveer 50 mm.

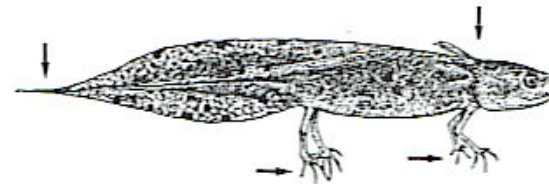
Larve - Kleine watersalamander
of - Vinpootsalamander

- donker bruin gekleurd.
- zonder duidelijke hals.
- tot ongeveer 50 mm.
- stompe staart.

Larve - Alpenwatersalamander

- lange tenen.
- draadstaart.
- tot ongeveer 80 mm.

Larve - Kamsalamander

Speciale kenmerken van de Kamsalamanderlarven

- de in een draadje eindigende staartpunt;
- de brede staartzoom, zowel aan de boven- als aan onderzijde;
- de naar verhouding langere tenen;
- de vrij grote zwarte, ronde vlekken op de staart (attentie: staart larve Alpenwatersalamander is ook zwaar getekend, maar is in zijn geheel regelmatig zwaar gestippeld);
- bij de grotere larven (tegen de metamorfose) hebben de tenen vaak lichte vlekjes;
- de larven worden groter dan die van Alpenwater-, Vinpoot en Kleine watersalamander.
- De lange tenen en de brede staartzoom zijn het beste in water te zien; neem
- daarom een glazen potje mee dat u met water vult om daarin de larve goed te bekijken. U kunt dan de kenmerken rustig bekijken zonder het dier te beschadigen.

Determinatietabel salamanders Ravondag 2020

- Salamanders hebben 4 tenen aan de voorvoeten, 5 tenen aan de achtervoeten en meestal zijn er geen uitwendige kieuwen aanwezig. Incidenteel behouden salamanders na de metamorfose hun uitwendige kieuwen: neotenie. Lichaamsvorm en grootte verder als in deze sleutel beschreven.
- 1a: staart min of meer rond; basiskleur glimmend zwart, met opvallende gele tot oranje (soms tot strepen samenvloeiende) vlekkening die het gehele dier kan bedekken.

Vuursalamander

- 1b (1a): staart zijdelings afgeplat: bij dieren in de waterfase zijn op de staart en vaak ook op de rug vinzomen aanwezig; huidoppervlak vrij glad.

2a watersalamanders

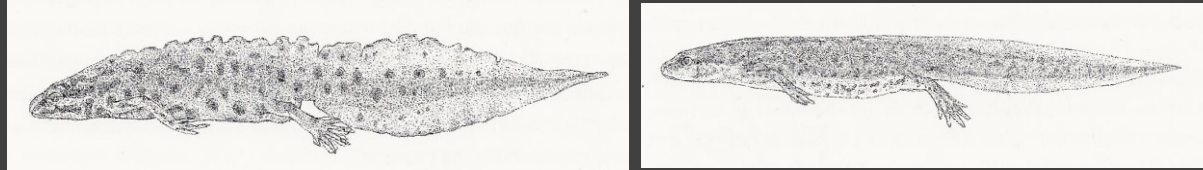
- 2a: Totale lengte 11 cm, met gewoonlijk erg gladde huid, basiskleur rug variabel lichtbruin tot donkerbruin met variabel patroon van meer donkere en/of lichtere strepen en/of vlekken, basiskleur buik licht en met op het middendeel een lichtgele, oranje of rode kleur, al dan niet met grote of kleine donkere vlekken of strepen.

3a

- 2b: Rugkleur vrij egaal donkerbruin tot zwart, waar doorheen een bruinachtige donkergroene of donkergrijsblauwe gemarmerde tekening kan schemeren.

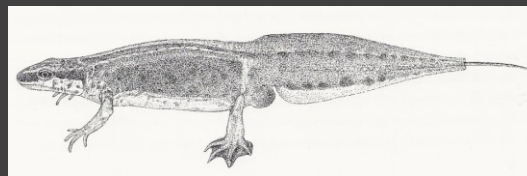
4a

- 3a (2a): keel lichter dan buik, meestal gevlekt; buik geel tot rood, diepere kleuren beperkt tot het middendeel van de buik, buik met meestal duidelijke, ronde zwarte vlekken; geen duidelijke, lichte vlekjes op de bal van de achtervoetzolen (soms echter onduidelijke vlekjes); mannetjes in waterfase met hoge, golvend getande rugkam die ononderbroken doorloopt in de getande vinzoom van de staart; lichte en zwarte kopstrepen en relatief grote ronde vlekken op de buik; geen staartdraad; geen zwemvliezen die tenen met elkaar verbonden (maar in waterfase vaak wel opvallende zomen langs de tenen van de achtervoeten).

Kleine watersalamander

- 3b (3a): keel grijswit tot vleeskleurig (roze), vrijwel altijd ongevekt; middendeel van de buik gelig of zilverig oranje en vaak ongevekt; als er wel vlekken zijn dan klein en grijsig (nooit diepzwart); vaak twee duidelijke lichte vlekjes op de achtervoetzolen; mannetjes in waterfase met zeer abrupt eindigende staartvinzoom die wordt gevolgd door een relatief lange (4 – 8 mm) staartdraad; rugzoom en staartvinzoom ongetand; zwemvliezen tussen de tenen van de achterpoten; vrouwtje geen zwemvliezen, maar in waterfase vaak met miniscuul draadje aan staartpunt (max 2 – 3 mm, meestal korter, indien aanwezig is dit een hard kenmerk).

Vinpootsalamander

- 4a (2b): keel en buik uniform fel oranje, geheel ongevlekt of hooguit vooraan en op de keel enkele kleine, zwarte vlekjes; flanken met een lichtere band met zwarte vlekjes erop; mannetjes in de waterfase met een lage, gladrandige zwartgeel gebandeerde ruglijst.

Alpenwatersalamander

- 4B: tot 18 cm grote salamander met een vaak wat ruw aandoende, korrelige huid, buik dooiergeel tot diep oranjegeel (incidenteel oranjerood), met een patroon van grote, vaak grillig gevormde zwarte vlekken, die ineen gevloeid kunnen zijn; mannetjes met een onregelmatige, diep getande rugkam en staartkam, met een opvallende onderbreking tussen rugzoom en staartzoom en een lichte lengteband over de staartzijde.

5a kamsalamanders

- 5a (4b): relatief slank, met brede en platte kop; overgang tussen flanken en fel gekleurde buik verloopt vrij abrupt, witte stipjes op kop, flanken, voorpoten en achterpoten.

Kamsalamander

- 5b: meer gedrongen postuur en een minder ruw aandoende huid, kop niet opvallend breed en plat, geen of nauwelijks stippen op de flanken, overgang tussen flakkleur en fel gekleurde buik verloopt geleidelijk of vlekkerig, rugkleur grijs tot zwartbruin met relatief duidelijk contrasterende vlekken; vrouwtjes vaak met een duidelijke gele rugstreep. In Nederland vooralsnog beperkt tot de oostelijke Veluwe.

Italiaanse kamsalamander

Italiaanse kamsalamander	kamsalamander
<p>geen witte spikkels op flank (Zie foto D)</p> <p>vaag omrande vlekken (Zie foto A, B en C)</p> <p>vage overgang buik > flank (Zie foto D)</p> <p>Vrouwtjes en jonge dieren hebben vaak een opvallende gele streep over het midden van de rug lopen.</p>	<p>witte spikkels op flank (Zie foto H)</p> <p>scherp omrande vlekken (Zie foto E, F en G)</p> <p>scherpe overgang buik > flank (Zie foto H)</p>
<p>Buikpatronen en flank</p> <p>Italiaanse kamsalamander: A, B, C</p> <p>kamsalamander: E, F, G</p> <p>D, H</p>	

Alfabetische index

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W
X Y Z

A

Alpenwatersalamander

Ichthyosaura alpestris

K

Kamsalamander

Kleine watersalamander

L

Lissotriton helveticus

Lissotriton vulgaris

S

Salamandra salamandra

T

Triturus alpestris

Triturus cristatus

Triturus helveticus

Triturus vulgaris

V

Vinpootsalamander

Vuursalamander

W

watersalamander (Kleine)

Bibliografie

<https://www.hylawerkgroep.be>

<https://www.ravon.nl>

<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=nederlands+soortenregister>

<https://waarnemingen.be>

<https://waarneming.nl>

<https://www.youtube.com>

<https://www.natuurpunt.be>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoofdpagina>

<http://www.freenatureimages.eu>

<http://www.aquariumwereld.be>

Bibliografie

soortzoeker

Kikkers en padden van Nederland

soortzoeker

Salamanders van Nederland

Herkenningkaart eieren van amfibieën

Herkenningkaart amfibieënlarven

Herkenningkaart ziektes

Zoekkaart amfibieën

Op deze zoekkaart vind je de 8 meest voorkomende amfibieën in Nederland. De zoekkaart is bedoeld voor de herkenning van (bijna) volwassen dieren.

Basiscursus amfibieën

Hyla

Amfibieën en reptielen

Natuurpunt

